

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (tionde avdelningen)

den 15 mars 2018*

”Begäran om förhandsavgörande – Social trygghet för migrerande arbetstagare – Förordning (EEG) no 1408/71 – Artiklarna 12 och 46a–46d – Förmåner av samma slag – Begrepp – Kumulationsförbud – Begrepp – Villkor – Nationell bestämmelse i vilken det föreskrivs ett pensionstillskott vid total och bestående arbetsoförmåga för arbetstagare som är 55 år eller äldre – Innehållande av tillskottet vid anställning eller erhållande av ålderspension”

I mål C-431/16,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Tribunal Superior de Justicia de Castilla y León (Överdomstolen i den autonoma regionen Kastilien och León, Spanien) genom beslut av den 11 maj 2016, som inkom till domstolen den 2 augusti 2016, i målet

Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS),

Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS)

mot

José Blanco Marqués,

meddelar

DOMSTOLEN (tionde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden E. Levits samt domarna M. Berger och F. Biltgen (referent),

generaladvokat: E. Tanchev,

justitiesekreterare: handläggaren L. Carrasco Marco,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 13 september 2017,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS) och Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS), genom juristerna A. Trillo García och M. Baró Pazos,
- Spaniens regering, genom V. Ester Casas, i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom juristerna L. Lozano Palacios och D. Martin, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: spanska.

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 4, 12 och 46a–46d i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, i dess ändrade och uppdaterade lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 118/97 av den 2 december 1996 (EGT L 28, 1997, s. 1), i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 592/2008 av den 17 juni 2008 (EUT L 177, 2008, s. 1) (nedan kallad förordning nr 1408/71), samt av artiklarna 3, 10 och 53–55 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT L 166, 2004, s. 1).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan, å ena sidan, Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS) (den nationella socialförsäkringsmyndigheten, Spanien) (nedan kallat INSS) och Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS) (den allmänna socialförsäkringskassan, Spanien, nedan kallad TGSS) och, å andra sidan, José Blanco Marqués. Målet avser INSS:s beslut att hålla inne utbetalningen av José Blanco Marqués pensionstillskott för total och bestående arbetsoförmåga på grund av att ålderspension erhålls från Schweiz.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

- 3 Det är enligt tjugoförsta skälet i förordning nr 1408/71 nödvändigt, "[f]ör att skydda migrerande arbetare och deras efterlevande mot alltför snäv tillämpning av nationella bestämmelser om minskning, tillfällig eller slutgiltig indragning, ... att lägga till regler med strikta villkor för tillämpningen av dessa bestämmelser".
- 4 I artikel 1 j i denna förordning definieras "lagstiftning" som, i förhållande till varje medlemsstat, "nuvarande eller kommande lagar och andra författningar om de grenar av och system för social trygghet ... samt alla andra beslut om åtgärder för att genomföra sådana grenar och system, ...".
- 5 I artikel 4 i nämnda förordning, med rubriken "Sakområden", anges följande i punkt 1:
"Denna förordning gäller all lagstiftning om följande grenar av social trygghet:
 - a) Förmåner vid sjukdom och moderskap.
 - b) Förmåner vid invaliditet, även sådana som är avsedda att bevara eller förbättra förvärvsförmågan.
 - c) Förmåner vid ålderdom.
 - d) Förmåner till efterlevande.
 - e) Förmåner vid olycksfall i arbetet och arbetssjukdomar.
 - f) Dödsfallsersättningar.

g) Förmåner vid arbetslöshet.

h) Familjeförmåner.”

6 I artikel 12 i samma förordning, med rubriken ”Förhindrande av sammanträffande av förmåner”, föreskrivs följande:

”1. Denna förordning kan inte åberopas för att få eller bevara en rätt till flera förmåner av samma slag för samma period av obligatorisk försäkring. Detta gäller dock inte förmåner som utges på grund av invaliditet, ålderdom, dödsfall (pensioner) eller arbetssjukdom och som beviljas av två eller flera medlemsstaters institutioner enligt bestämmelserna i artikel 41, 43.2, 43.3, 46, 50, 51 eller 60.1 b.

2. Om något annat inte föreskriva i denna förordning får bestämmelserna i en medlemsstats lagstiftning om minskning, innehållande eller indragning av förmåner vid sammanträffande med andra sociala trygghetsförmåner eller annan inkomst åberopas även om sådana förmåner har förvärvats enligt en annan medlemsstats lagstiftning eller om sådan inkomst har förvärvats inom en annan medlemsstats territorium.

3. Bestämmelserna i en medlemsstats lagstiftning om minskning, innehållande eller indragning av förmåner vid invaliditet eller förtida förmåner vid ålderdom för den som är förvärvsverksam kan åberopas mot honom även om han är verksam inom en annan medlemsstats territorium.

...”

7 I artikel 46 i förordning nr 1408/71 föreskrivs följande:

”1. Om de villkor som krävs enligt en medlemsstats lagstiftning för rätt till förmåner har uppfyllts utan tillämpning av artikel 45 eller artikel 40.3, skall följande regler gälla:

- a) Den behöriga institutionen skall beräkna det förmånsbelopp som skall utbetalas
 - i) å ena sidan, endast enligt bestämmelserna i den lagstiftning som den tillämpar,
 - ii) å andra sidan, enligt punkt 2.

...”

8 I artikel 46a i denna förordning, med rubriken ”Allmänna bestämmelser om minskning, innehållande eller indragning av förmåner vid invaliditet, ålderdom eller till efterlevande enligt medlemsstaternas lagstiftningar”, föreskrivs följande:

”1. Med sammanträffande av förmåner av samma slag avses i detta kapitel: sammanträffande av förmåner vid invaliditet, ålderdom och till efterlevande som beräknas eller utges på grundval av försäkrings- och/eller bosättningsperioder som har fullgjorts av en och samma person.

2. Med sammanträffande av förmåner av annat slag avses i detta kapitel: sammanträffande av förmåner som inte kan betraktas som om de var av samma slag enligt punkt 1.

3. Följande regler skall gälla vid tillämpningen av reglerna om minskning, innehållande eller indragning enligt en medlemsstats lagstiftning då en förmån vid invaliditet, ålderdom eller till efterlevande sammanträffar med en förmån av samma slag eller med en förmån av annat slag eller med annan inkomst:

- a) Hänsyn skall tas till förmåner som har förvärvats enligt en annan medlemsstats lagstiftning eller till annan inkomst som har förvärvats i en annan medlemsstat endast om lagstiftningen i den första medlemsstaten innehåller regler om att förmåner eller inkomst som har förvärvats utomlands skall beaktas.
 - b) Hänsyn skall tas till det förmånsbelopp som skall utges av en annan medlemsstat före avdrag för skatter, socialförsäkringsavgifter och andra individuella premier eller avdrag.
 - c) Hänsyn skall inte tas till förmånsbelopp som har förvärvats enligt en annan medlemsstats lagstiftning och som utges på grundval av frivillig försäkring eller frivillig fortsättningsförsäkring.
 - d) Om bestämmelser om minskning, innehållande eller indragning tillämpas enligt endast en medlemsstats lagstiftning med hänsyn till att personen uppbär förmåner av liknande eller annat slag och som utbetalas enligt andra medlemsstaters lagstiftningar eller till annan inkomst som har förvärvats inom andra medlemsstaters territorium, får den förmån som betalas ut enligt lagstiftningen i den första medlemsstaten minskas endast med ett belopp som motsvarar de förmånsbelopp som utbetalas enligt lagstiftningen inom andra medlemsstaters territorium eller den inkomst som har förvärvats där.”
- 9 Artikel 46b i nämnda förordning, med rubriken ”Särskilda bestämmelser vid sammanträffande av förmåner av samma slag enligt två eller flera medlemsstaters lagstiftning”, har följande lydelse:
- ”1. Bestämmelser om minskning, innehållande eller indragning enligt en medlemsstats lagstiftning skall inte tillämpas på en förmån som beräknas i enlighet med artikel 46.2.
 2. Bestämmelser om minskning, innehållande eller indragning enligt en medlemsstats lagstiftning skall tillämpas på en förmån som beräknas i enlighet med artikel 46.1 a i endast om förmånen är
- a) antingen en förmån som avses i bilaga IV D, vars storlek inte beror på de fullgjorda försäkrings- eller bosättningsperiodernas längd,

eller

...

Förmåner som avses i a och b och överenskommelser som anges i bilaga IV D.”

- 10 Förordning nr 1408/2003 har, från och med den 1 maj 2010, upphävts och ersatts med förordning nr 883/2004. Enligt artikel 90.1 i sistnämnda förordning ska förordning nr 1408/71 emellertid fortsätta att gälla och ha kvar sin rättsverkan med avseende på ”avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet [av den 2 maj 1992 (EGT L 1, 1994, s. 1)] och avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer [, som undertecknats i Luxemburg den 21 juni 1999 och godkänts på Europeiska gemenskapens vägnar genom rådets och, i fråga om avtalet om vetenskapligt och tekniskt samarbete, kommissionens beslut (2002/309/EG, Euratom) av den 4 april 2002 om ingående av sju avtal med Schweiziska edsförbundet (EGT L 114, 2002, s. 1) (nedan kallat avtalet mellan EG och Schweiz)] och andra avtal som innehåller en hänvisning till förordning (EEG) nr 1408/71, så länge som dessa avtal inte har ändrats med hänsyn till denna förordning”.

11 I artikel 8 i avtalet mellan EG och Schweiz föreskrivs följande:

”De avtalsslutande parterna skall, i enlighet med bilaga II, fastställa bestämmelser för samordning av systemen för social trygghet, för att säkerställa särskilt

- a) likabehandling,
- b) fastställande av tillämplig lagstiftning,
- c) sammanläggning av samtliga perioder som i de olika nationella lagstiftningarna beaktas för förvärv och bibehållande av rätten till förmåner samt för beräkning av dessa förmånens storlek,
- d) utbetalning av förmåner till personer som är bosatta på de avtalsslutande parternas territorium, och
- e) ömsesidigt administrativt bistånd och samarbete mellan myndigheter och institutioner.”

12 I artikel 20 i avtalet mellan EG och Schweiz föreskrivs följande:

”Om inte annat följer av bilaga II skall befintliga bilaterala avtal mellan Schweiz och Europeiska gemenskapens medlemsstater rörande social trygghet upphöra att tillämpas vid detta avtals ikraftträdande, i den mån de rör samma frågor som detta avtal.”

13 I artikel 1 i bilaga II till avtalet mellan EG och Schweiz, en bilaga som avser samordningen av socialförsäkringssystemen, föreskrivs följande:

”1. De avtalsslutande parterna är överens om att på området samordning av socialförsäkringssystemen sinsemellan tillämpa de gemenskapsrättsakter som det hänvisas till, i den lydelse dessa har den dag då avtalet undertecknas och så som dessa har ändrats i avsnitt A i denna bilaga eller därmed likvärdiga regler.

2. När begrepp[n] ’medlemsstat(er)’ förekommer i de rättsakter som det hänvisas till i avsnitt A i denna bilaga avses utöver de stater som omfattas av gemenskapsrättsakterna i fråga även Schweiz.”

14 Det hänvisas i avsnitt A i nämnda bilaga bland annat till förordning nr 1408/71.

15 Bilaga II till avtalet mellan EG och Schweiz har uppdaterats genom beslut nr 1/2012 av gemensamma kommittén som inrättats genom avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer (EUT L 103, 2012, s. 1).

16 I nämnda bilaga II, i dess ändrade lydelse, som trädde i kraft den 1 april 2012, hänvisas till förordning nr 883/2004, men även till förordning nr 1408/71 ”i den mån det hänvisas till denna förordning i [förordning nr 883/2004] eller när det gäller fall som inträffat tidigare”.

Spansk rätt

17 Enligt artiklarna 136 och 137 i Ley General de la Seguridad Social (allmän lag om socialförsäkring), i dess konsoliderade och godkända lydelse enligt Real Decreto Legislativo 1/1994 (kungligt lagdekret 1/1994) av den 20 juni 1994 (BOE nr 154, av den 29 juni 1994, s. 20658), såsom den är tillämplig i det nationella målet (nedan kallad LGSS), ska en livränta beviljas såsom socialt skydd vid total och bestående arbetsoförmåga att utöva det ordinarie yrket. Livräntan utgör ett skydd i behovssituationen för de arbetstagare som, till följd av sjukdom eller olycka, oavsett om den är arbetsrelaterad eller ej, inte längre kan utöva sitt ordinarie yrke men som fortfarande kan utöva andra yrken.

18 Artikel 139.2 LGSS har följande lydelse:

”Den ekonomiska förmånen vid bestående arbetsförmåga utgörs av en pension i form av en livränta, vilken i undantagsfall kan ersättas med utbetalning av ett engångsbelopp om mottagaren är under 60 år.

Arbetstagare som har förklarats vara helt oförmögna att utöva sitt ordinarie yrke ska erhålla sådan pension som avses i föregående stycke, ökad med en procentsats som fastställs enligt tillämplig lagstiftning, när de med hänsyn till sin ålder, avsaknad av allmän eller särskild kompetens och till de sociala och yrkesmässiga förhållanden på den plats där de bor kan antas ha svårt att hitta ett arbete inom ett annat område än det där deras ordinarie yrke tidigare utövades.

...”

19 Det framgår av artikel 6.1–6.3 i Decreto 1646/1972 para la aplicación de la ley 24/1972, de 21 de junio, en materia de prestaciones del Régimen General de la Seguridad Social (dekret 1646/1972 om tillämpning av lag 24/1972 av den 21 juni 1972 i fråga om förmåner enligt det allmänna socialförsäkringssystemet), av den 23 juni 1972 (nedan kallat dekret 1646/1972), att pensionen vid total och bestående oförmåga att utöva det ordinarie yrket ska ökas med ett tillskott som motsvarar 20 procent av det beräkningsunderlag som beaktas vid fastställandet av pensionsbeloppet (nedan kallat tillskottet på 20 procent), när arbetstagaren är 55 år eller äldre.

20 Eftersom grunden för detta tillskott bygger på antagandet att det är särskilt svårt för dem som är 55 år eller äldre att hitta ett arbete i ett annat yrke än det i vilket de arbetat och med avseende på vilket total och bestående arbetsförmåga har erkänts, ska tillskottet, enligt artikel 6.4 i dekret 1646/1972, emellertid ”hållas inne under den period som arbetstagaren har ett arbete”.

21 Uppbärande av pensionen vid total och bestående arbetsförmåga är däremot i sig förenligt med utövandet av ett annat yrke.

22 Enligt artikel 143.4 LGSS omvandlas pensionen vid bestående arbetsförmåga till en ålderspension när förmånstagaren blir 65 år. Denna ändring av beteckningen påverkar emellertid inte villkoren för att tillämpa förmånen.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

23 José Blanco Marqués, som är född den 3 februari 1943, har en spansk pension som han erhåller då han på grund av total och bestående arbetsförmåga, till följd av en sjukdom som inte är en yrkessjukdom, har ansetts vara oförmögen att utöva ett yrke som elektroteknisk chef i en gruva, vilket fastställts i en dom av den 3 juni 1998 (med verkan från den 13 januari 1998). Vid fastställandet av rätten till pensionen och dess storlek beaktades endast de avgiftsinbetalningar som hade gjorts till det spanska socialförsäkringssystemet. Den berörde var äldre än 55 år när nämnda avgörande vann laga kraft. Han beviljades därför, enligt artikel 6.1–6.3 i dekret 1646/1972, tillskottet på 20 procent.

24 När José Blanco Marqués fyllde 65 år erhöll han ålderspension från den schweiziska socialförsäkringen med verkan från den 1 mars 2008. Han beviljades denna ålderspension uteslutande med beaktande av de sociala avgifter som han hade betalat enligt det schweiziska systemet för obligatorisk socialförsäkring.

- 25 Den 24 februari 2015 meddelade INSS ett beslut genom vilket det tillskott på 20 procent som José Blanco Marqués erhöll drogs in från den 1 februari 2015, med motiveringen att tillskottet var oförenligt med erhållandet av en ålderspension. Han anmodades även att återbetala 17 340,95 euro, vilket motsvarade de belopp som hade betalats ut i form av sådant tillskott mellan den 1 februari 2011 och den 31 januari 2015, vilka inte hade preskriberats.
- 26 José Blanco Marqués överklagade detta beslut till Juzgado de lo Social n.º 1 de Ponferrada (Arbetsdomstol nr 1 i Ponferrada, Spanien). Nämnda domstol ogiltigförklarade beslutet genom dom av den 28 september 2015. Den ansåg att tillskottet på 20 procent inte var oförenligt med erhållandet av en schweizisk ålderspension, eftersom en oförenlighet, enligt artikel 46a.3 a i förordning nr 1408/71 eller artikel 53.3 a i förordning nr 883/2004, endast kan föreligga om det i den nationella lagstiftningen föreskrivs att förmåner eller inkomst som har förvärvats utomlands ska beaktas. Någon sådan regel finns emellertid inte i spansk rätt.
- 27 INSS överklagade domen till Tribunal Superior de Justicia de Castilla y León (Överdomstolen i den autonoma regionen Kastilien och León, Spanien). INSS anförde att tillskottet på 20 procent, enligt praxis från Tribunal Supremo (Högsta domstolen, Spanien), inte endast ska hållas inne i det fall som uttryckligen anges i artikel 6.4 i dekret 1646/1972, nämligen när förmånstagaren har ett arbete, utan även i det fall där förmånstagaren erhåller ålderspension i en annan medlemsstat eller i Schweiz, eftersom en sådan pension är en inkomst som ersätter arbetsinkomster.
- 28 Mot denna bakgrund beslutade Tribunal Superior de Justicia de Castilla y León (Överdomstolen i den autonoma regionen Kastilien och León) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till domstolen:

- ”1) Ska en sådan nationell bestämmelse som den i artikel 6.4 i [dekret 1646/1972] – i vilken det föreskrivs att tillskottet på 20 procent av beräkningsunderlaget till förmån för pensionärer som är äldre än 55 år och som är helt och bestående oförmögna att utöva sitt ordinarie yrke ’ska hållas inne under den period som arbetstagaren har ett arbete’ – anses utgöra en bestämmelse om kumulationsförbud, i den mening som avses i artiklarna 12 och 46a–46c i förordning [nr 1408/71] samt artiklarna 5 och 53–55 i förordning [nr 883/2004], med beaktande av att Tribunal Supremo (Högsta domstolen) har bedömt att det förbud som föreskrivs i den nationella bestämmelsen inte endast ska tillämpas på innehav av ett arbete utan även på erhållande av ålderspension?
- 2) Om föregående fråga besvaras jakande, ska då artikel 46a.3 a i förordning [nr 1408/71] och artikel 53.3 a i förordning [nr 883/2004] tolkas på så sätt, att en bestämmelse om förbud mot kumulation av den aktuella förmånen och pension från en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller Schweiz endast kan tillämpas när det finns en lagbestämmelse i spansk rätt i vilken det uttryckligen föreskrivs förbud mot kumulation av spanska sociala trygghetsförmåner vid invaliditet, ålderdom eller till efterlevande, såsom den omtvistade förmånen, och förmåner eller inkomster som förmånstagaren får från utlandet? För det fall en uttrycklig lagbestämmelse saknas, kan [en bestämmelse] om kumulationsförbud tillämpas på pensioner från en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller Schweiz, enligt artikel 12 i förordning [nr 1408/71] och artikel 5 i förordning [nr 883/2004], när det inte finns en uttrycklig lagbestämmelse, men när det i nationell rättspraxis har antagits en tolkning som innebär att den omtvistade förmånen och ålderspension som utgår enligt spansk rätt inte får kumuleras?
- 3) Om svaret på den föregående frågan innebär att den spanska bestämmelsen om kumulationsförbud (med den vidare tolkning som följer av rättspraxis) ska tillämpas i det aktuella fallet, trots att det inte finns uttryckliga lagbestämmelser om de förmåner eller inkomster som har förvärvats från utlandet, ska då tillskottet på 20 procent och den ålderspension som har förvärvats enligt det schweiziska socialförsäkringssystemet anses utgöra en förmån av samma slag eller av annat slag? Har definitionen av de olika grenarna av social trygghet enligt artikel 4.1 i förordning [nr 1408/71] och artikel 3.1 i förordning [nr 883/2004] gemenskapsrättslig räckvidd eller ska den definition som

i nationell lagstiftning ges för varje konkret förmån följas? Om dessa definitioner har gemenskapsrättslig räckvidd, ska då den aktuella förmånen anses som en invaliditetsförmån eller som en arbetslöshetsförmån, med beaktande av att den kompletterar pensionen vid total och bestående oförmåga att utöva det ordinarie yrket på grund av de svårigheter som de som är äldre än 55 år har att hitta ett nytt arbete, och med beaktande av att utbetalningen av tillskottet hålls inne om förmånstagaren hittar ett arbete?

- 4) Om båda förmånerna ska anses vara av samma slag, och med hänsyn till att det varken för fastställande av storleken på den spanska pensionen vid arbetsoförmåga eller för dess tillskott, har skett något beaktande av perioder under vilka avgiftsinbetalningar fullgjorts i en annan stat, ska det då anses att den aktuella förmånen är en förmån på vilken bestämmelserna om kumulationsförbud ska tillämpas, i den del dess storlek inte ska anses bero på försäkrings- eller bosättningsperiodernas längd, i den mening som avses i artikel 46b[.2 a] i förordning [nr 1408/71] och artikel 54.2 a i förordning [nr 883/2004]? Får bestämmelsen om kumulationsförbud tillämpas trots att nämnda förmån varken anges i del D i bilaga IV till förordning [nr] 1408/71 eller i bilaga IX till förordning [nr 883/2004]?
- 5) Om föregående fråga besvaras jakande, ska då artikel 46a.3 d i förordning [nr 1408/71] och artikel 53.3 d i förordning [nr 883/2004] tillämpas, enligt vilka den spanska trygghetsförmånen endast får minskas 'med ett belopp som motsvarar de förmånsbelopp som utbetalas enligt lagstiftningen' i den andra staten, i detta fall Schweiz?
- 6) Om de två förmånerna ska anses vara av olika slag, och eftersom det inte har framkommit att en bestämmelse om kumulationsförbud tillämpas i Schweiz, enligt artikel 46c i förordning [nr 1408/71] och artikel 55 i förordning [nr 883/2004], får då den aktuella förmånen minskas helt eller ska den delas eller göras till föremål för en prorata-beräkning? Ska, i båda fallen, den gräns tillämpas som följer av artikel 46a.3 d i förordning [nr 1408/71] och artikel 53.3 d i förordning [nr 883/2004] enligt vilken den spanska trygghetsförmånen endast får minskas 'med ett belopp som motsvarar de förmånsbelopp som utbetalas enligt lagstiftningen' i den andra staten, i detta fall Schweiz?"

Prövning av tolkningsfrågorna

Inledande synpunkter

- 29 Eftersom den nationella domstolen hänvisar både till bestämmelserna i förordning nr 1408/71 och till bestämmelserna i förordning nr 883/2004 i sina tolkningsfrågor, ska det inledningsvis fastställas vilken förordning som ska tillämpas i tiden [*ratione temporis*] för omständigheterna i det nationella målet.
- 30 Det framgår av de handlingar som domstolen har tillgång till att beslutet att bevilja den spanska pensionen vid total och bestående arbetsoförmåga och beslutet att bevilja den schweiziska ålderspensionen meddelades år 1998 respektive år 2008. Eftersom båda besluten, som de aktuella pensionerna grundas på, meddelades innan förordning nr 883/2004 trädde i kraft, är endast bestämmelserna i förordning nr 1408/71 relevanta i det nationella målet.

Den första frågan

- 31 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida den spanska bestämmelsen i artikel 6.4 i dekret 1646/1972, såsom den har tolkats av Tribunal Supremo (Högsta domstolen), enligt vilken tillskottet på 20 procent ska hållas inne under den period som arbetstagaren har ett arbete eller erhåller ålderspension, utgör en bestämmelse om minskning i den mening som avses i artikel 12 i förordning nr 1408/71.

- 32 Domstolen konstaterar inledningsvis att en nationell lagstiftning i vilken det föreskrivs ett pensionstillskott vid total och bestående arbetsoförmåga, såsom tillskottet på 20 procent, omfattas av sakområdet för förordning nr 1408/71.
- 33 Enligt dess artikel 4.1 gäller denna förordning nämligen alla "[f]örmåner vid invaliditet, även sådana som är avsedda att bevara eller förbättra förvärvsförmågan".
- 34 Enligt artikel 1 t i nämnda förordning ska beteckningarna förmåner och pensioner dessutom, i deras vidaste mening, avse alla förmåner och pensioner, inbegripet alla däri ingående delar som bekostas av allmänna medel, alla indexhöjningar och tilläggsbetalningar.
- 35 Vad beträffar begreppet bestämmelse om minskning, i den mening som avses i artikel 12.2 i förordning nr 1408/71, framgår det av fast praxis från domstolen att en nationell bestämmelse ska anses vara en sådan bestämmelse om minskning, om den beräkningsmetod som den föreskriver innebär att det pensionsbelopp som en person har rätt till minskas på grund av att personen erhåller en förmån i en annan medlemsstat (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 mars 2002, *Insalaca*, C-107/00, EU:C:2002:147, punkt 16 och där angiven rättspraxis, och dom av den 7 mars 2013, *van den Booren*, C-127/11, EU:C:2013:140, punkt 28).
- 36 Det framgår i förevarande fall av beslutet om hänskjutande att enligt artikel 6.4 i dekret 1646/1972, såsom den har tolkats i praxis från Tribunal Supremo (Högsta domstolen), ska tillskottet på 20 procent inte endast hållas inne när förmånstagaren har arbetsinkomster, utan även när förmånstagaren erhåller ålderspension. Nämnda pension anses nämligen utgöra en inkomst som ersätter arbetsinkomster. Enligt samma rättspraxis ska det inte heller göras skillnad mellan nationell ålderspension och pension som erhålls i en annan medlemsstat eller i Schweiz. Såväl den ena som den andra ska således beaktas på samma sätt vid tillämpningen av denna bestämmelse.
- 37 Av detta följer att den nationella bestämmelse som är aktuell i det nationella målet ska anses avse de förmåner som den berörde erhåller i en annan medlemsstat eller i Schweiz. Det är nämligen så, beträffande sistnämnda stat, att Schweiziska edsförbundet ska jämföras med en medlemsstat i unionen vid tillämpningen av förordning nr 1408/71 (dom av den 18 november 2010, *Xhymshiti*, C-247/09, EU:C:2010:698, punkt 31).
- 38 Tillämpningen av den nationella bestämmelsen innebär dessutom att det totala förmånsbelopp som den berörde har rätt till minskas.
- 39 Domstolen har tidigare slagit fast att en nationell bestämmelse som föreskriver att ålderspensionstillägget för en arbetare ska minskas med det ålderspensionsbelopp som han har rätt till enligt föreskrifter i en annan medlemsstat är en bestämmelse om minskning, i den mening som avses i artikel 12.2 i förordning nr 1408/71 (dom av den 22 oktober 1998, *Conti*, C-143/97, EU:C:1998:501, punkt 30).
- 40 Vad beträffar det argument som har anförts av INSS och TGSS, enligt vilket den nationella bestämmelse som är aktuell i det nationella målet faller utanför tillämpningsområdet för förordning nr 1408/71 på grund av att den endast anger en enkel regel om oförenlighet, har domstolen preciserat att nationella bestämmelser om minskning inte kan undantas från de villkor och gränser för tillämpning som föreskrivs i förordning nr 1408/71 genom att de kvalificeras som bestämmelser om beräkning eller bevisregler (se, för ett liknande resonemang, dom av den 22 oktober 1998, *Conti*, C-143/97, EU:C:1998:501, punkt 24, och dom av den 18 november 1999, *Van Coile*, C-442/97, EU:C:1999:560, punkt 27).

41 Av vad som ovan anförts följer att den första frågan ska besvaras enligt följande. En nationell bestämmelse, såsom den som är aktuell i det nationella målet, enligt vilken pensionstillskottet vid total och bestående arbetsoförmåga ska hållas inne under den period som förmånstagaren av en sådan pension erhåller ålderspension i en annan medlemsstat eller i Schweiz, utgör en bestämmelse om minskning i den mening som avses i artikel 12.2 i förordning nr 1408/71.

Den andra frågan

42 Den hänskjutande domstolen har ställt den andra frågan för att få klarhet i huruvida artikel 46a.3 a i förordning nr 1408/71 ska tolkas på så sätt, att det däri använda begreppet ”lagstiftningen i den första medlemsstaten” ska förstås i dess strikta bemärkelse eller om det även inbegriper den tolkning som en nationell högsta domstol har gjort av begreppet.

43 Enligt denna bestämmelse ska ”[h]änsyn ... tas till förmåner som har förvärvats enligt en annan medlemsstats lagstiftning eller till annan inkomst som har förvärvats i en annan medlemsstat endast om lagstiftningen i den första medlemsstaten innehåller regler om att förmåner eller inkomst som har förvärvats utomlands skall beaktas”.

44 Vidare definieras begreppet lagstiftning, enligt artikel 1 j i förordning nr 1408/71, som, i förhållande till varje medlemsstat, nuvarande eller kommande lagar och andra författningar om grenar av och system för social trygghet samt alla andra beslut om åtgärder för att genomföra sådana grenar och system.

45 Även om det enligt lydelsen av artikel 6 i dekret 1646/1972 endast följer att tillskottet på 20 procent ska hållas inne i det fall där den som erhåller pension vid total och bestående arbetsoförmåga har ett arbete, har, såsom framgår av punkt 27 ovan, denna bestämmelse i nationell rättspraxis tolkats på så sätt att det innehållande som däri föreskrivs även avser det fall där förmånstagaren erhåller ålderspension, oavsett om den betalas ut av det nationella socialförsäkringssystemet eller av motsvarande system i en annan medlemsstat eller i Schweiz.

46 Vad gäller frågan huruvida den tolkning som en högsta domstol har gjort av en lagbestämmelse ska kvalificeras som lagstiftning, i den mening som avses i artikel 1 j i förordning nr 1408/71, ska det erinras om att räckvidden av nationella lagar och andra författningar ska bedömas med beaktande av de nationella domstolarnas tolkning av dessa (dom av den 8 juni 1994, kommissionen/Förenade kungariket, C-382/92, EU:C:1994:233, punkt 36).

47 Även om enstaka domstolsavgöranden eller domstolsavgöranden som utgör en minoritet inte kan beaktas, gäller detta inte en tolkning i rättspraxis som har bekräftats av en nationell högsta domstol (se, för ett liknande resonemang, dom av den 9 december 2003, kommissionen/Italien, C-129/00, EU:C:2003:656, punkt 32).

48 Under dessa omständigheter ska den andra frågan besvaras enligt följande. Artikel 46a.3 a i förordning nr 1408/71 ska tolkas på så sätt, att det däri använda begreppet ”lagstiftningen i den första medlemsstaten” ska förstås så, att det även inbegriper den tolkning som en nationell högsta domstol har gjort av en nationell lagbestämmelse.

Den tredje frågan

49 Den hänskjutande domstolen har ställt den tredje frågan för att få klarhet i huruvida det tillskott på 20 procent som beviljas en arbetstagare som erhåller pension vid total och bestående arbetsoförmåga enligt spansk lagstiftning och den ålderspension som samma arbetstagare har förvärvat i Schweiz ska anses vara av samma slag eller av olika slag i den mening som avses i förordning nr 1408/71.

- 50 Det ska vid besvarandet av denna fråga erinras om att enligt fast praxis från domstolen ska sociala trygghetsförmåner anses vara av samma slag när deras föremål och syfte liksom deras beräkningsgrund och villkor för beviljande är identiska. Rent formella särdrag ska däremot inte anses vara relevanta vid klassificering av förmåner (se, för ett liknande resonemang, dom av den 5 juli 1983, Valentini, 171/82, EU:C:1983:189, punkt 13, dom av den 11 augusti 1995, Schmidt, C-98/94, EU:C:1995:273, punkterna 24 och 31, och dom av den 18 juli 2006, De Cuyper, C-406/04, EU:C:2006:491, punkt 25).
- 51 Såvitt avser föremålet för och syftet med tillskottet på 20 procent framgår i förevarande fall av begäran om förhandsavgörande, att denna förmån är avsedd att skydda en bestämd kategori av personer som är särskilt sårbara, nämligen arbetstagare som är mellan 55 och 65 år, i förhållande till vilka en total och bestående arbetsförmåga har erkänts, och för vilka det är särskilt svårt att hitta ett arbete i ett annat yrke än det i vilket de arbetade tidigare.
- 52 För att uppnå detta mål beviljas dessa arbetstagare ett pensionstillskott vid total och bestående arbetsförmåga. Detta belopp fastställs på grundval av det beräkningsunderlag som beaktades vid fastställandet av storleken på denna pension vid arbetsförmåga.
- 53 Av vad som ovan anförts följer att tillskottet på 20 procent liksom den pension vid total och bestående arbetsförmåga som tillskottet direkt hör ihop med har särdrag motsvarande dem som förmåner vid ålderdom har. De är nämligen avsedda att säkerställa försörjningsmöjligheterna för arbetstagare som har förklarats vara helt och bestående oförmögna att utöva sitt ordinarie yrke och som, efter att ha uppnått en viss ålder, dessutom har svårt att hitta ett arbete inom ett annat område än det där deras ordinarie yrke utövades.
- 54 Det är för övrigt i denna mening som pensionen vid total och bestående arbetsförmåga och tillskottet på 20 procent skiljer sig från en arbetslöshetsförmån, som ska täcka den risk som hänger samman med inkomstförlusten som arbetstagaren drabbas av till följd av att vederbörande förlorar sitt arbete trots att han eller hon fortfarande är förmögen att arbeta (se, för ett liknande resonemang, dom av den 18 juli 2006, De Cuyper, C-406/04, EU:C:2006:491, punkt 27).
- 55 Till skillnad från en arbetslöshetsförmån, som har till syfte att den berörda personen ska kunna stanna kvar på arbetsmarknaden under den period då han eller hon saknar arbete, är pensionen vid total och bestående arbetsförmåga och tillskottet på 20 procent nämligen avsedda att ge förmånstagaren de ekonomiska medel som gör det möjligt för vederbörande att försörja sig under perioden från det att den totala och bestående arbetsförmågan fastställts till dess att pensionsåldern inträder.
- 56 I det fall där den som har en pension vid total och bestående arbetsförmåga lyckas återinträda på arbetsmarknaden i ett annat arbete än det som han eller hon utövade tidigare, är vederbörande fortfarande garanterad pensionen vid total och bestående arbetsförmåga. Det är endast utbetalningen av tillskottet på 20 procent som hålls inne på grund av att vederbörande genom att utöva detta nya arbete kan fylla ut en del av de yrkesinkomster som saknades.
- 57 Beslutet att hålla inne tillskottet på 20 procent syftar följaktligen endast till att anpassa villkoren för beviljande av pension vid total och bestående arbetsförmåga till den situation som förmånstagaren befinner sig i och kan därför inte medföra att denna förmån är av annat slag än det som har konstaterats i punkt 53 ovan.
- 58 Denna bedömning vinner stöd av den omständigheten att spansk lagstiftning, vid pensionsålderns inträde, likställer pension vid total och bestående arbetsförmåga med ålderspension.
- 59 Det ska erinras om att domstolen tidigare har slagit fast att om en arbetstagare erhåller invaliditetsförmåner som har omvandlas till ålderspension enligt en medlemsstats lagstiftning och invaliditetsförmåner som ännu inte har omvandlats till ålderspension enligt en annan medlemsstats

lagstiftning, ska ålderspensionen och invaliditetsförmånerna anses vara av samma slag (dom av den 2 juli 1981, Celestre m.fl., 116/80, 117/80 och 119/80–121/80, EU:C:1981:159, punkt 11 och där angiven rättspraxis, och dom av den 18 april 1989, Di Felice, 128/88, EU:C:1989:153, punkt 13).

- 60 Av detta följer att ett tillskott på 20 procent som beviljas en arbetstagare som erhåller pension vid total och bestående arbetsförmåga enligt spansk lagstiftning och den ålderspension som samma arbetstagare erhåller i Schweiz ska anses vara av samma slag, såväl under perioden från det att den totala och bestående arbetsförmågan fastställdes vid 55 års ålder till dess att pensionsåldern inträder som efter det att pensionsåldern uppnåtts.
- 61 Den tredje frågan ska följaktligen besvaras enligt följande. Ett pensionstillskott vid total och bestående arbetsförmåga som beviljas en arbetstagare enligt en medlemsstats lagstiftning, såsom den som är aktuell i det nationella målet, och en ålderspension som samma arbetstagare har förvärvat i Schweiz ska anses vara av samma slag, i den mening som avses i förordning nr 1408/71.

Den fjärde och den femte frågan

- 62 Den hänskjutande domstolen har ställt den fjärde och den femte frågan för att få klarhet i vilka särskilda bestämmelser i förordning nr 1408/71 om sammanträffande av förmåner av samma slag som ska tillämpas, för det fall att de båda aktuella förmånerna ska anses vara av samma slag.
- 63 Det ska erinras om att enligt artikel 12.2 i förordning nr 1408/71 får bestämmelserna i en medlemsstats lagstiftning om kumulationsförbud, om inte något annat följer av förordningen, åberopas gentemot personer som mottar en förmån från denna medlemsstat om de kan göra anspråk på andra sociala trygghetsförmåner, även då dessa förmåner har förvärvats enligt en annan medlemsstats lagstiftning (dom av den 7 mars 2002, Insalaca, C-107/00, EU:C:2002:147, punkt 22, och dom av den 7 mars 2013, van den Booren, C-127/11, EU:C:2013:140, punkt 29).
- 64 Vad beträffar de särskilda bestämmelserna om förmåner vid invaliditet, ålderdom eller till efterlevande, föreskrivs i artikel 46b.2 a i förordning nr 1408/71 att bestämmelserna i en medlemsstats lagstiftning om kumulationsförbud är tillämpliga på en förmån som beräknas i enlighet med artikel 46.1 a i) i denna förordning endast om två kumulativa villkor är uppfyllda, nämligen, för det första, att förmånens storlek inte beror på de fullgjorda försäkrings- eller bosättningsperiodernas längd och, för det andra, att det är en förmån som avses i bilaga IV D i nämnda förordning.
- 65 I förevarande fall framgår det av de handlingar som domstolen har tillgång till att de förmåner som är aktuella i det nationella målet uppfyller kriteriet i artikel 46.1 a i) i förordning nr 1408/71, eftersom båda pensionerna har beräknats av respektive nationell institution endast enligt bestämmelserna i den lagstiftning som den tillämpar, utan att tillämpning av sammanläggning eller prorata-beräkning varit nödvändigt.
- 66 Såvitt avser de båda kumulativa villkoren konstaterar domstolen följande. Även om de parter som har ingett skriftliga yttranden är oense i frågan huruvida storleken på tillskottet på 20 procent beror på den fullgjorda försäkringsperiodens längd, varför det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera detta, är det klart att en förmån av detta slag inte uttryckligen anges i bilaga IV D i förordning nr 1408/71.
- 67 Av vad som ovan anförts följer att den fjärde och den femte frågan ska besvaras enligt följande. Artikel 46b.2 a i förordning nr 1408/71 ska tolkas på så sätt, att en nationell bestämmelse om kumulationsförbud, såsom den som följer av artikel 6 i dekret 1646/1972, inte är tillämplig på en förmån som beräknas enligt artikel 46.1 a i) i nämnda förordning, om förmånen inte anges i bilaga IV D i samma förordning.

Den sjätte frågan

68 Med hänsyn till svaret på de föregående två frågorna saknas anledning att besvara den sjätte frågan.

Rättegångskostnader

69 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (tionde avdelningen) följande:

- 1) En nationell bestämmelse, såsom den som är aktuell i det nationella målet, enligt vilken pensionstillskottet vid total och bestående arbetsförmåga ska hållas inne under den period som den som har en sådan pension erhåller ålderspension i en annan medlemsstat eller i Schweiz, utgör en bestämmelse om minskning i den mening som avses i artikel 12.2 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, i dess ändrade och uppdaterade lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 118/97 av den 2 december 1996, i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 592/2008 av den 17 juni 2008.
- 2) Artikel 46a.3 a i förordning nr 1408/71, i dess ändrade och uppdaterade lydelse enligt rådets förordning nr 118/97, i dess lydelse enligt förordning nr 592/2008, ska tolkas på så sätt att begreppet ”lagstiftningen i den första medlemsstaten” ska förstås så, att det även inbegriper den tolkning som en nationell högsta domstol har gjort av en nationell lagbestämmelse.
- 3) Ett pensionstillskott vid total och bestående arbetsförmåga som beviljas en arbetstagare enligt en medlemsstats lagstiftning, såsom den som är aktuell i det nationella målet, och en ålderspension som samma arbetstagare har förvärvat i Schweiz ska anses vara av samma slag, i den mening som avses i förordning nr 1408/71, i dess ändrade och uppdaterade lydelse enligt rådets förordning nr 118/97, i dess lydelse enligt förordning nr 592/2008.
- 4) Artikel 46b.2 a i förordning nr 1408/71, i dess ändrade och uppdaterade lydelse enligt rådets förordning nr 118/97, i dess lydelse enligt förordning nr 592/2008, ska tolkas på så sätt att en nationell bestämmelse om kumulationsförbud, såsom den som följer av artikel 6 i Decreto 1646/1972 para la aplicación de la ley 24/1972, de 21 de junio, en materia de prestaciones del Régimen General de la Seguridad Social (dekret 1646/1972 om tillämpning av lag 24/1972 av den 21 juni 1972 i fråga om förmåner enligt det allmänna socialförsäkringssystemet), av den 23 juni 1972, inte är tillämplig på en förmån som beräknas enligt artikel 46.1 a i) i nämnda förordning, om förmånen inte anges i bilaga IV D i samma förordning.

Underskrifter